

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

6 päivänä lokakuuta 2015 *

Ennakkoratkaisupyyntö — Vastaavuus- ja tehokkuusperiaatteet — Oikeusvoima —
Perusteettomien maksujen palautus — Jäsenvaltion unionin oikeuden vastaisesti kantamien verojen
palauttaminen — Lainvoimainen tuomioistuinratkaisu, jossa veloitetaan maksamaan unionin oikeuden
vastainen vero — Tällaisen tuomioistuinratkaisun purkuhakemus — Kansallinen lainsäädäntö, jossa
säädetään mahdollisuudesta hakea vain kansallisten tuomioistuinten hallintolainkäyttömenettelyssä
antamien lainvoimaisten ratkaisujen purkamista unionin tuomioistuimen myöhempien
ennakkoratkaisujen johdosta

Asiassa C-69/14,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Tribunalul Sibiu
(Romania) on esittänyt 16.1.2014 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen
10.2.2014, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Dragoș Constantin Târșia

vastaan

Romanian valtio,

Serviciul public comunitar regim permise de conducere și înmatriculare a autovehiculelor,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti V. Skouris, varapresidentti K. Lenaerts, jaostojen puheenjohtajat
M. Ilešić (esittelevä tuomari), L. Bay Larsen, T. von Danwitz, A. Ó Caoimh ja J.-C. Bonichot sekä
tuomarit A. Arabadjiev, C. Toader, M. Berger, A. Prechal, E. Jarašiūnas ja C. G. Fernlund,

julkisasiamies: N. Jääskinen,

kirjaaja: hallintovirkamies L. Carrasco Marco,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 27.1.2015 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Dragoș Constantin Târșia,
- Romanian hallitus, asiamiehinään R. Radu, V. Angelescu ja D. Bulancea,
- Puolan hallitus, asiamiehinään B. Majczyna, B. Czech ja K. Pawłowska,

* Oikeudenkäyntikieli: romania.

— Euroopan komissio, asiamiehinään R. Lyal ja G.-D. Bălan,

kuultuaan julkisasiamiehen 23.4.2015 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEUT 110 artiklan, SEU 6 artiklan, Euroopan unionin perusoikeuskirjan 17, 20, 21 ja 47 artiklan sekä unionin yleisten oikeusperiaatteiden tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat yhtäältä Dragoş Constantin Târşia ja toisaalta Romanian valtio Ministerul Finanţelor şi Economiei (talous- ja valtiovarainministeriö) edustamana ja Serviciul public comunitar regim permise de conducere şi înmatriculare a autovehiculelor (ajokortteja ja ajoneuvojen rekisteröintiä koskevasta järjestelmästä vastaava paikallisviranomaisena) ja jossa on kyseessä kansallisen tuomioistuimen antaman lainvoimaisen ratkaisun, jossa veloitetaan Târşia maksamaan myöhemmin unionin oikeuden vastaiseksi todettu vero, purkamishakemus.

Asiaa koskevat Romanian oikeussäännöt

- 3 Hallintolainkäytöstä 2.12.2004 annetun lain nro 554/2004 (Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004; Monitorul Oficial al României, osa I, nro 1154, 7.12.2004; jäljempänä hallintolainkäytöstä annettu laki), sellaisena kuin se oli voimassa purkamishakemuksen esittämishetkellä, 21 §:ssä säädettiin seuraavaa:

”(1) Hallintolainkäyttömenettelyssä annettua lopullista ja lainvoimaista tuomiota voidaan vaatia purettavaksi käyttämällä siviiliprosessilaissa säädettyjä oikeussuojakeinoja.

(2) Purkamisen perusteina voivat siviiliprosessilaissa säädettyjen perusteiden lisäksi olla lopulliset ja lainvoimaiset tuomiot, joilla loukataan Romanian perustuslain, sellaisena kuin se on uudelleen julkaistuna 148 §:n 2 momentissa, luettuna yhdessä 20 §:n 2 momentin kanssa, määrättyä [unionin] oikeuden ensisijaisuuden periaatetta. Purkamishakemus on jätettävä 15 päivän kuluessa ilmoituksesta, joka on tehtävä 15 päivän kuluessa tuomion antamisesta 17 §:n 3 momentissa säädetystä säännöstä poiketen asianosaisten hakemuksella, joka on perusteltava yksityiskohtaisesti. Purkamishakemus käsitellään kiireellisenä ja ensisijaisena viimeistään 60 päivän kuluessa hakemuksen jättämisestä.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

- 4 Târşia, joka on Romanian kansalainen, osti Ranskasta 3.5.2007 käytetyn ajoneuvon. Voidakseen rekisteröidä tämän ajoneuvon Romaniassa 5.6.2007 hänen oli maksettava 6 899,51 Romanian leuta (RON) (noin 1 560 euroa) henkilöautoista kannettavana erityisverona, jota kannettiin verokoodeksin 214¹ ja 214² §:n nojalla, sellaisena kuin ne olivat voimassa mainitun ajoneuvon rekisteröintihetkellä.
- 5 Târşia katsoi, että tämä vero oli ristiriidassa SEUT 110 artiklan kanssa ja aloitti Judecătoria Sibiussa (Sibiun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin) siviilioikeudellisen menettelyn, jossa hän vaati kyseisen veron määrän palauttamista. Mainittu tuomioistuin hyväksyi kanteen 13.12.2007 antamallaan ratkaisulla sillä perusteella, että kyseinen vero on SEUT 110 artiklan vastainen, ja velvoitti Romanian valtion palauttamaan vaaditun määrän.
- 6 Romanian valtio valitti tästä ratkaisusta talous- ja valtiovarainministeriön edustamana. Tribunalul Sibiun (Sibiun muutoksenhakutuomioistuin) siviiliasiajaosto rajoitti ratkaisussaan nro 401/2008 Târşian maksaman, henkilöautoista kannettavan erityisveron palautuksen määräksi tämän veron ja

myöhemmän, moottoriajoneuvojen ympäristöverosta 21.4.2008 kiireellisenä annetun hallituksen asetuksen nro 50/2008 (Ordonanță de urgență a Guvernului nr. 50/2008 pentru instituirea taxei pe poluare pentru autovehicule; Monitorul Oficial al României, osa I, nro 327, 25.4.2008) nojalla kannettavan ympäristöveron määrän välisen erotuksen.

- 7 Târşia haki 29.9.2011 Tribunalul Sibiussa viimeksi mainitun ratkaisun purkamista. Hän vaati hallintolainkäytöstä annetun lain 21 §:n 2 momentin perusteella yhtäältä mainitun tuomioistuimen ratkaisun nro 401/2008 kumoamista ja toisaalta asian uudelleen ratkaisemista sillä perusteella, että unionin tuomioistuin oli todennut tuomiossa Tatu (C-402/09, EU:C:2011:219), että mainitun kiireellisenä annetun hallituksen asetuksen nro 50/2008 nojalla kannettavan ympäristöveron kaltainen vero on SEUT 110 artiklan vastainen. Târşia katsoo näin ollen, että Romanian valtion valitus on hyväksytty unionin oikeuden ensisijaisuuden periaatteen vastaisesti ja että maksettu henkilöautoista kannettava erityisvero on palautettava hänelle kokonaisuudessaan.
- 8 Tribunalul Sibiu toteaa tässä yhteydessä, että siviiliprosesseihin sovellettavissa säännöksissä ei säädetä mahdollisuudesta hakea lainvoimaisten tuomioistuinratkaisujen purkua unionin oikeuden rikkomisen perusteella, vaikka tällainen hakemus voidaan tehdä hallintolainkäyttöä koskevien säännösten nojalla.
- 9 Näissä olosuhteissa Tribunalul Sibiu päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Voidaanko Euroopan unionin perusoikeuskirjan 17, 20, 21 ja 47 artiklaa, SEU 6 artiklaa, SEUT 110 artiklaa sekä [unionin] oikeudessa ja [unionin] tuomioistuimen oikeuskäytännössä vahvistettua oikeusvarmuuden periaatetta tulkita siten, että ne ovat esteenä [hallintolainkäytöstä annetun lain] 21 §:n 2 momentin kaltaiselle lainsäädännölle, jossa säädetään mahdollisuudesta hakea yksinomaan hallintolainkäyttöä koskevien kansallisten tuomioistuinratkaisujen purkamista, jos [unionin] oikeuden ensisijaisuuden periaatetta on loukattu, mutta jossa ei sallita hallintolainkäytön ulkopuolella (siviili- ja rikosasioissa) annettujen kansallisten tuomioistuinratkaisujen purkamista, jos tällaisilla ratkaisuilla loukataan mainittua [unionin] oikeuden ensisijaisuuden periaatetta?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

Ennakkoratkaisupyyntöön tutkittavaksi ottaminen

- 10 Romanian hallitus katsoo, ettei esitettyä ennakkoratkaisupyyntöä voida ottaa tutkittavaksi. Se väittää tässä yhteydessä ensinnäkin, että Târşian ja Romanian valtion välinen oikeussuhde kuuluu vero-oikeuden alaan. Näin ollen Târşian hakemukseen on sen mukaan sovellettava veroprosessioikeutta, joka kuuluu hallintolainkäyttöä koskevan oikeuden piiriin. Se toteaa näin ollen, että vaikka ennakkoratkaisupyyntöä esittäneen kansallisen tuomioistuimen siviiliasianjaostolle, joka on antanut ratkaisun nro 401/2008, on esitetty mainitun ratkaisun purkuhakemus, tämän tuomioistuimen olisi sovellettava hallintolainkäyttöä koskevaa oikeutta, mukaan luettuna säännökset, jotka koskevat hallintolainkäytöstä annetun lain 21 §:n 2 momentissa säädettyä mahdollisuutta hakea tuomioiden purkua.
- 11 Toiseksi Romanian hallitus väittää, että Târşia olisi voinut vaatia kyseisen päätöksen kumoamista ylimääräisellä muutoksenhaulla. Tämä oikeussuojakeino olisi mahdollistanut sen, että asia olisi voitu siirtää hallintolainkäytöstä vastaavalle kokoonpanolle, joka olisi voinut soveltaa hallintolainkäytöstä annetun lain 21 §:n 2 momenttia. Koska Romanian oikeusjärjestyksessä tarjotaan tehokas oikeussuojakeino, jolla voidaan taata, että Târşian tilanne on yhteensopiva unionin oikeuden kanssa, ennakkoratkaisukysymykseen annettavasta vastauksesta ei ole hyötyä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian ratkaisemisessa.

- 12 Tästä on aiheellista muistuttaa, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan olettamana on, että kansallisen tuomioistuimen niiden oikeudellisten seikkojen ja tosiseikkojen perusteella, joiden määrittämisestä se vastaa ja joiden paikkansapitävyyden selvittäminen ei ole unionin tuomioistuimen tehtävä, esittämällä unionin oikeuden tulkintaan liittyvillä kysymyksillä on merkitystä asian ratkaisun kannalta (tuomio *Fish Legal ja Shirley*, C-279/12, EU:C:2013:853, 30 kohta ja tuomio *Verder LabTec*, C-657/13, EU:C:2015:331, 29 kohta).
- 13 On erityisesti niin, että SEUT 267 artiklalla käyttöön otetussa tuomioistuinten yhteistyötä koskevassa järjestelmässä unionin tuomioistuimen tehtävänä ei ole tarkistaa tai kyseenalaistaa sitä, onko kansallinen tuomioistuin tulkinnut kansallista oikeutta oikein, koska tämä tulkinta kuuluu kansallisen tuomioistuimen yksinomaiseen toimivaltaan. Lisäksi unionin tuomioistuimen, jolle kansallinen tuomioistuin on esittänyt ennakkoratkaisupyyntöä, on pitäydyttävä kansallisen oikeuden tulkinnassa, jonka kyseinen tuomioistuin on sille esittänyt (ks. vastaavasti tuomio *Winner Wetten*, C-409/06, EU:C:2010:503, 35 kohta; tuomio *Padawan*, C-467/08, EU:C:2010:620, 22 kohta ja tuomio *Logstor ROR Polska*, C-212/10, EU:C:2011:404, 30 kohta).
- 14 Lisäksi unionin tuomioistuin voi jättää tutkimatta kansallisen tuomioistuimen esittämän pyynnön ainoastaan, jos on ilmeistä, että pyydetyllä unionin oikeuden tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (tuomio *Nicula*, C-331/13, EU:C:2014:2285, 23 kohta ja tuomio *Verder LabTec*, C-657/13, EU:C:2015:331, 29 kohta).
- 15 Nyt esillä olevassa asiassa se, että hyväksyttäisiin Romanian hallituksen väite, jonka mukaan ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on sovellettava hallintolainkäyttöä koskevia säännöksiä, vaikka sille on esitetty kansallisen tuomioistuimen siviiliasiansa antaman ratkaisun purkuhakemus, johtaisi kansallisen oikeuden tulkintaan, joka kuuluu kuitenkin ainoastaan ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen toimivaltaan.
- 16 Kyseinen tuomioistuin väittää, että koska hallintolainkäytöstä annetun lain 21 §:n 2 momentissa säädetään mahdollisuudesta purkaa tuomioistuinten hallinnollisessa muutoksenhaussa antamat lainvoimaiset ratkaisut, kyseistä säännöstä ei voida soveltaa pääasiassa, koska se on luonteeltaan siviiliasia.
- 17 Lisäksi unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä käy ilmi, että unionin oikeuden vastaisesti kannetun kansallisen veron palautusta koskevien sääntöjen määrittelyn yhteydessä jäsenvaltion verohallinnon ja verovelvollisten välisten veron kantamisesta johtuvien oikeussuhteiden luokitteluun sovelletaan kansallista lainsäädäntöä (ks. vastaavasti tuomio *IN. CO. GE.'90 ym.*, C-10/97–C-22/97, EU:C:1998:498, 26 kohta).
- 18 Romanian hallituksen esittämä ensimmäinen oikeudenkäyntiväite on näin ollen hylättävä.
- 19 Oikeudenkäyntiväitteestä, jonka mukaan kansalliseen oikeusjärjestykseen sisältyy tehokkaita oikeussuojakeinoja, jotka mahdollistavat joka tapauksessa sen, että Târşia voisi menestyä asiassaan, on riittävää todeta, että yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jolla on pääasiassa epäselvyyttä siitä, voiko se purkaa kansallisen tuomioistuimen siviiliasiansa antaman lainvoimaisen ratkaisun, tehtävänä on asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen unionin tuomioistuimelle esittämällä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Kun esitetyt kysymykset koskevat unionin oikeuden tulkintaa, unionin tuomioistuimen on tämän vuoksi lähtökohtaisesti ratkaistava ne (ks. vastaavasti tuomio *Transportes Urbanos y Servicios Generales*, C-118/08, EU:C:2010:39, 25 kohta ja tuomio *Nicula*, C-331/13, EU:C:2014:2285, 21 kohta).

- 20 Koska minkään unionin tuomioistuimelle toimitettuun asiakirja-aineistoon sisältyvän seikan perusteella ei voida päätellä, että pyydetystä unionin oikeuden tulkinnasta ei olisi hyötyä kansalliselle tuomioistuimelle, Romanian hallituksen esittämää toista oikeudenkäyntiväitettä ei voida hyväksyä.
- 21 Edellä 14 kohdassa viitatus oikeuskäytännön mukaan pyydetyllä unionin oikeuden tulkitsemisella on oltava yhteys pääasian kohteeseen. Kansallinen tuomioistuin pyytää kysymyksessään unionin tuomioistuimelta unionin oikeuden tulkintaa sellaisen kansallisen lainsäädännön osalta, jonka nojalla tuomioistuinten siviili- tai rikosasioissa antamien, unionin oikeuden vastaisten lainvoimaisten ratkaisujen purku ei ole mahdollista. Koska asiakirja-aineistosta käy selvästi ilmi, että pääasiassa ei ole kyseessä rikosasia, on todettava, kuten Romanian ja Puolan hallitukset väittävät, että on ilmeistä, että unionin tuomioistuimen tätä koskevalla vastauksella ei olisi mitään yhteyttä pääasian kohteeseen.
- 22 Kaikkien edellä esitettyjen näkemysten perusteella on todettava, että ennakkoratkaisupyyntö voidaan ottaa tutkittavaksi muutoin, paitsi siltä osin kuin se koskee sitä, että tuomioistuinten rikosasioissa antamien, unionin oikeuden vastaisten lainvoimaisten ratkaisujen purku ei ole mahdollista.

Asiakysymys

- 23 Aluksi on muistutettava, että asiakirja-aineistosta käy ilmi, että Târşia velvoitettiin tuomioistuimen siviiliasiaassa antamalla ratkaisulla maksamaan moottoriajoneuvojen ympäristövero, jonka unionin tuomioistuin on pääasiallisesti katsonut olevan ristiriidassa SEUT 110 artiklan kanssa tuomiossa Tatu (C-402/09, EU:C:2011:219), joka annettiin sen jälkeen, kun mainitusta ratkaisusta oli tullut lainvoimainen.
- 24 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan oikeus saada takaisin sellaiset verot, jotka jäsenvaltio on kantanut unionin oikeuden vastaisesti, seuraa niistä oikeuksista, joita yksityisille on annettu tällaiset verot kieltävillä unionin oikeussäännöillä, sellaisina kuin unionin tuomioistuin on tulkinnut niitä, ja täydentää näitä oikeuksia. Jäsenvaltiolla on siten lähtökohtaisesti velvollisuus palauttaa unionin oikeuden vastaisesti kannetut verot (tuomio Littlewoods Retail ym., C-591/10, EU:C:2012:478, 24 kohta; tuomio Irimie, C-565/11, EU:C:2013:250, 20 kohta ja tuomio Nicula, C-331/13, EU:C:2014:2285, 27 kohta).
- 25 Kun jäsenvaltio on kantanut veroja unionin oikeuden vastaisesti, yksityisillä on oikeus palautukseen sekä perusteettomasti kannetusta verosta että tälle jäsenvaltiolle maksetuista tai sen pidättämistä rahamääristä, jotka ovat suorassa yhteydessä tähän veroon. Tästä seuraa, että periaate, jonka mukaan jäsenvaltioilla on velvollisuus palauttaa unionin oikeuden vastaisesti kannettujen verojen määrät korkoineen, perustuu unionin oikeuteen (ks. vastaavasti tuomio Littlewoods Retail ym., C-591/10, EU:C:2012:478, 25 ja 26 kohta ja tuomio Irimie, C-565/11, EU:C:2013:250, 21 ja 22 kohta).
- 26 Koska unioni ei ole antanut perusteettomasti kannettujen kansallisten verojen palauttamista koskevia säännöksiä, kunkin jäsenvaltion asiana on menettelyllisen itsemääräämisoikeuden periaatteen nojalla määrittää toimivaltaiset tuomioistuimet ja antaa menettelysäännöt sellaisia oikeussuojakeinoja varten, joilla pyritään turvaamaan unionin oikeuteen perustuvat verovelvollisten oikeudet (ks. vastaavasti tuomio Rewe-Zentralfinanz ja Rewe-Zentral, 33/76, EU:C:1976:188, 5 kohta; tuomio Aprile, C-228/96, EU:C:1998:544, 18 kohta ja tuomio Test Claimants in the Franked Investment Income Group Litigation, C-362/12, EU:C:2013:834, 31 kohta).
- 27 Menettelysäännöt sellaisia oikeussuojakeinoja varten, joilla pyritään turvaamaan unionin oikeuteen perustuvat verovelvollisten oikeudet, eivät kuitenkaan saa olla epäedullisempia kuin ne, jotka koskevat samankaltaisia luonteeltaan jäsenvaltion sisäisiä oikeussuojakeinoja (vastaavuusperiaate), eivätkä ne saa olla sellaisia, että unionin oikeusjärjestyksessä vahvistettujen oikeuksien käyttäminen on käytännössä mahdotonta tai suhteettoman vaikeaa (tehokkuusperiaate) (ks. vastaavasti mm. tuomio

Rewe-Zentralfinanz ja Rewe-Zentral, 33/76, EU:C:1976:188, 5 kohta; tuomio Transportes Urbanos y Servicios Generales, C-118/08, EU:C:2010:39, 31 kohta ja tuomio Test Claimants in the Franked Investment Income Group Litigation, C-362/12, EU:C:2013:834, 32 kohta).

- 28 Siltä osin kuin tuomioistuimen lainvoimainen ratkaisu, jossa velvoitetaan maksamaan unionin oikeuden vastaiseksi todettu vero, on nyt esillä olevassa asiassa esteenä kyseisen veron palauttamiselle, on muistutettava oikeusvoiman periaatteen tärkeydestä sekä unionin oikeusjärjestyksessä että kansallisissa oikeusjärjestyksissä. Sekä oikeusrauhan ja oikeussuhteiden vakauden että hyvän lainkäytön varmistamiseksi on näet tärkeää, että käytettävissä olevien oikeussuojakeinojen käytön tai näitä oikeussuojakeinoja varten säädettyjen määräaikojen päättymisen jälkeen lainvoimaisiksi tulleita tuomioistuinten ratkaisuja ei voida enää saattaa kyseenalaisiksi (tuomio Impresa Pizzarotti, C-213/13, EU:C:2014:2067, 58 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 29 Näin ollen unionin oikeudessa ei edellytetä, että kansallisen tuomioistuimen olisi jätettävä soveltamatta kansallisia menettelysääntöjä, joiden perusteella tuomioistuinratkaisu on oikeusvoimainen, vaikka siten olisi mahdollista lopettaa unionin oikeuden vastainen kansallinen tilanne (tuomio Impresa Pizzarotti, C-213/13, EU:C:2014:2067, 59 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 30 Jos sovellettaviin kansallisiin menettelysääntöihin sisältyy mahdollisuus, että kansallinen tuomioistuin voi tietyin edellytyksin peruuttaa oikeusvoimaisen ratkaisun muuttaakseen tilanteen kansallisen oikeuden mukaiseksi, tätä mahdollisuutta on vastaavuus- ja tehokkuusperiaatteiden mukaisesti käytettävä, jos kyseiset edellytykset täyttyvät, jotta kyseinen tilanne saatetaan jälleen yhdenmukaiseksi unionin säännösten kanssa (ks. vastaavasti tuomio Impresa Pizzarotti, C-213/13, EU:C:2014:2067, 62 kohta).
- 31 Edellä selostettujen alustavien näkemysten perusteella on katsottava, että kansallinen tuomioistuin pyrkii kysymyksellään pääasiallisesti selvittämään, onko unionin oikeutta, erityisesti vastaavuus- ja tehokkuusperiaatteita, tulkittava siten, että se on esteenä sille, että kansallisella tuomioistuimella ei ole mahdollisuutta purkaa siviilioikeudenkäynnissä annettua lainvoimaista tuomioistuinratkaisua, kun tämä ratkaisu on ristiriidassa unionin oikeuden sellaisen tulkinnan kanssa, jonka unionin tuomioistuin antoi sen jälkeen, kun mainitusta ratkaisusta oli tullut lainvoimainen, vaikka sillä on mahdollisuus purkaa hallintolainkäyttömenettelyssä annettu lainvoimainen tuomioistuinratkaisu, joka on unionin oikeuden vastainen.

Vastaavuusperiaate

- 32 Nyt annettavan tuomion 27 kohdassa viitatusa oikeuskäytännöstä käy ilmi, että vastaavuusperiaatteella kielletään jäsenvaltiota asettamasta unionin oikeuden rikkomiseen perustuvia veron palautusvaatimuksia koskevia menettelysääntöjä, jotka ovat epäedullisempia kuin samankaltaisiin kansallisen oikeuden rikkomiseen perustuviin kanteisiin sovellettavat säännöt (ks. myös tuomio Weber's Wine World ym., C-147/01, EU:C:2003:533, 104 kohta).
- 33 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyytää kysymyksellään unionin tuomioistuinta vertaamaan mainitun periaatteen valossa toisiinsa unionin oikeuden rikkomiseen perustuvia hallintokanteita ja toisaalta unionin oikeuden rikkomiseen perustuvia siviilikanteita.
- 34 Tässä yhteydessä on todettava, kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 49 kohdassa, että vastaavuusperiaate edellyttää, että kahta samankaltaista vaatimusta, joista toinen perustuu kansallisen oikeuden ja toinen unionin oikeuden rikkomiseen, kohdellaan samalla tavalla, mutta se ei edellytä vastaavuutta kansallisessa oikeudessa säädettyjen eri menettelysääntöjen välillä, joita sovelletaan luonteeltaan erilaisiin asioihin, kuten pääasiassa siviiliprosessiin ja hallintoprosessiin. Lisäksi on

todettava, että vastaavuusperiaate ei ole merkityksellinen pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa, jossa on kyse kahdentyyppisistä kanteista, jotka molemmat perustuvat unionin oikeuden rikkomiseen (tuomio ÖBB Personenverkehr, C-417/13, EU:C:2015:38, 74 kohta).

- 35 Tästä seuraa, että vastaavuusperiaate ei ole esteenä sille, että kansallisella tuomioistuimella ei ole mahdollisuutta purkaa siviilioikeudenkäynnissä annettua lainvoimaista tuomioistuinratkaisua, kun tämä ratkaisu on ristiriidassa unionin oikeuden sellaisen tulkinnan kanssa, jonka unionin tuomioistuin antoi sen jälkeen, kun tästä ratkaisusta oli tullut lainvoimainen, vaikka sillä on mahdollisuus purkaa hallintolainkäyttömenettelyssä annettu lainvoimainen tuomioistuinratkaisu, joka on unionin oikeuden vastainen.

Tehokkuusperiaate

- 36 Tehokkuusperiaatteen osalta on muistutettava, että kaikkia sellaisia tapauksia, joissa on kyse siitä, tekeekö kansallinen menettelysääntö unionin oikeusjärjestyksessä yksityisille annettujen oikeuksien käyttämisen käytännössä mahdottomaksi tai suhteettoman vaikeaksi, on tarkasteltava siten, että huomioon otetaan kyseisten sääntöjen merkitys koko oikeudenkäynnin, sen kulun sekä näiden sääntöjen erityispiirteiden kannalta eri kansallisissa oikeuselimissä (ks. vastaavasti tuomio Asturcom Telecomunicaciones, C-40/08, EU:C:2009:615, 39 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 37 Tältä kannalta katsoen on tarvittaessa otettava huomioon kyseessä olevan kansallisen tuomioistuinjärjestelmän perustana olevat periaatteet, kuten puolustautumisoikeuksien suojaaminen, oikeusvarmuuden periaate sekä oikeudenkäynnin moitteeton kulku (ks. mm. tuomio Fallimento Olimpiclub, C-2/08, EU:C:2009:506, 27 kohta ja tuomio Agroconsulting-04, C-93/12, EU:C:2013:432, 48 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 38 Kuten edellä 28 kohdasta käy ilmi, unionin tuomioistuin on useaan kertaan muistuttanut oikeusvoiman periaatteen tärkeydestä (ks. vastaavasti myös tuomio Köbler, C-224/01, EU:C:2003:513, 38 kohta). Se on siten todennut, että unionin oikeudessa ei edellytetä sitä, että kansallisen lainkäyttöelimen olisi lähtökohtaisesti peruutettava oikeusvoimainen ratkaisunsa ottaakseen huomioon asian kannalta merkityksellisen unionin oikeuden säännöksen tulkinnan, jonka unionin tuomioistuin on antanut kyseisen ratkaisun antamisen jälkeen (tuomio Impresa Pizzarotti, C-213/13, EU:C:2014:2067, 60 kohta).
- 39 Nyt esillä olevassa asiassa mikään unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta ilmenevä, pääasiaan liittyvä erityinen seikka ei oikeuta poikkeamaan edellä 28 ja 29 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä omaksutusta lähestymistavasta, jonka mukaan unionin oikeudessa ei edellytetä, että kansallisen tuomioistuimen olisi jätettävä soveltamatta kansallisia menettelysääntöjä, joiden perusteella tuomioistuinratkaisu on oikeusvoimainen, vaikka siten olisi mahdollista lopettaa unionin oikeuden vastainen kansallinen tilanne.
- 40 Siltä osin kuin asiaa ylimpänä oikeusasteena käsittelevä tuomioistuin on antanut lainvoimaisen ratkaisun, jolla Târşia velvoitettiin maksamaan vero, joka pääasiallisesti todettiin myöhemmin unionin oikeuden vastaiseksi, on muistutettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneessa oikeuskäytännössä todetaan, että koska unionin oikeudesta johtuvien oikeuksien loukkausta tällaisella tuomioistuinratkaisulla ei voida normaalisti enää poistaa, yksityisiltä ei voida riistää mahdollisuutta vedota valtion vahingonkorvausvastuuseen ja saada tätä kautta oikeuksilleen oikeussuojaa (ks. vastaavasti tuomio Köbler, C-224/01, EU:C:2003:513, 34 kohta ja tuomio Traghetti del Mediterraneo, C-173/03, EU:C:2006:391, 31 kohta).
- 41 Kaiken edellä esitetyn perusteella ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava, että unionin oikeutta, erityisesti vastaavuus- ja tehokkuusperiaatteita, on tulkittava siten, että se ei ole pääasian kohteena olevan kaltaisessa tilanteessa esteenä sille, että kansallisella tuomioistuimella ei ole mahdollisuutta

purkaa siviilioikeudenkäynnissä annettua lainvoimaista tuomioistuinratkaisua, kun tämä ratkaisu on ristiriidassa unionin oikeuden sellaisen tulkinnan kanssa, jonka unionin tuomioistuin on antanut sen jälkeen, kun mainitusta ratkaisusta oli tullut lainvoimainen, vaikka sillä on mahdollisuus purkaa hallintolainkäyttömenettelyssä annettu lainvoimainen tuomioistuinratkaisu, joka on unionin oikeuden vastainen.

Oikeudenkäyntikulut

- 42 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Unionin oikeutta, erityisesti vastaavuus- ja tehokkuusperiaatteita, on tulkittava siten, että se ei ole pääasian kohteena olevan kaltaisessa tilanteessa esteenä sille, että kansallisella tuomioistuimella ei ole mahdollisuutta purkaa siviilioikeudenkäynnissä annettua lainvoimaista tuomioistuinratkaisua, kun tämä ratkaisu on ristiriidassa unionin oikeuden sellaisen tulkinnan kanssa, jonka unionin tuomioistuin on antanut sen jälkeen, kun mainitusta ratkaisusta oli tullut lainvoimainen, vaikka sillä on mahdollisuus purkaa hallintolainkäyttömenettelyssä annettu lainvoimainen tuomioistuinratkaisu, joka on unionin oikeuden vastainen.

Allekirjoitukset